

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Β' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2000
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Κείμενο από το πρωτότυπο (701-718)

ΑΙ. Έμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὔτυχῶς, πάτερ, 701
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
ἄγαλμα μεῖζον, ἢ τί πρὸς παίδων πατρί;
Μή νυν ἐν ἥθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
ώς φὴς σύ, κούδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
ἢ γλῶσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
οὗτοι διαπυχθέντες ὡφθησαν κενοί.
'Αλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ορᾶς παρὰ δέείθροισι χειμάρροις ὅσα
δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ώς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Αὕτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
Άλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.

- A. Από το απόσπασμα που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τους στίχους 701-

-709. (*Ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος ... ὥφθησαν κενοί*).

Μονάδες 30

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. *Tὸ μὴ τείνειν ἄγαν* (στίχ. 711): Από πού είναι παραμένη η μεταφορική αυτή φράση και ποια είναι για τους αρχαίους Έλληνες η σημασία της αντίληψης που εκφράζει;

Μονάδες 10

2. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια τις δύο εικόνες, με τις οποίες ο Αίμων καταλήγει στην προτροπή προς τον πατέρα του "*ἄλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδον*" (στιχ. 718).

Μονάδες 10

3. Στους στίχους 705-706 του κειμένου από το πρωτότυπο, ο Αίμων χρεώνει στον Κρέοντα μια μοιραία μονομέρεια σκέψης. Με βάση τα στοιχεία από το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί (στίχ. 194-210), να εξηγήσετε σε τι συνίσταται αυτή η μονομέρεια του Κρέοντα ως προς τους δύο αδελφούς.

Μονάδες 10

Κείμενο από μετάφραση (στίχ. 194-210)

KP. Τον Ετεοκλή, που χάθηκε σαν ήρωας στη μάχη	194
υπερασπίζοντας την πόλη του, τάφος να τον δεχτεί	195-6
με προσφορές τιμής, καθώς αρμόζει στους ήρωες νεκρούς.	197
Τον αδερφό του πάλι, τον Πολυνείκη εννοώ,	
που χώρα πατρική και ντόπιους θεούς	
εξόριστος γυρνώντας θέλησε πέρα για πέρα	200
να πυρπολήσει, δικό του αίμα	
θέλησε να πιει, δικούς του στη σκλαβιά να σύρει,	
αυτόν, λέω, στην πόλη τούτη βγήκε προσταγή	
κανείς να μη νεκροστολίσει, να μη θρηνήσει κανείς,	
να τον αφήσουν άθαφτο, κορμί ρημάδι,	205
τα σκυλιά να τον ξεσκίσουν και τα όρνια.	
Αυτή 'ναι η θέλησή μου· ποτέ δε θα τιμήσω εγώ περσότερο τους άδικους από τους δίκαιους.	
Νεκρό και ζωντανό το ίδιο θα τιμήσω αυτόν που με της πόλης τα νερά πηγαίνει.	210

4. Να αποδώσετε με συντομία το περιεχόμενο των παρακάτω όρων που αναφέρονται στο δράμα:
μύθος, πρόλογος, λογείο, κόθορνοι, χορηγία.
 Μονάδες 10

5. Να γράψετε δύο ομόρριζα (απλά ή σύνθετα, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

**πράσσοντος, φρονεῖν, γλῶσσαν, μανθάνειν,
ἔκσωξεται.**

Μονάδες 10

6α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα σωστά συμπληρωμένο:

	ἄγαλμα	μεῖζον
Γενική Ενικού		
Αιτιατική Πληθυντικού		

Μονάδες 5

6β. Να γράψετε το τρίτο ενικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα των παρακάτω τύπων στη φωνή που βρίσκονται:

φρονεῖν, πράσσοντος, ἔχειν, ὀρᾶς, ἔστιν.

Σημείωση: Για το **ἔχειν** αρκεί ο ένας από τους δύο μέλλοντες.

Μονάδες 5

7. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις προτάσεις που ακολουθούν συμπληρώνοντας τον συντακτικό όρο που λείπει :

τιμιώτερον (στ. 702) είναι _____ στο **κτῆμα**.

ὅστις (στ. 707) είναι _____ στο **δοκεῖ**.

γλῶσσαν (στ. 708) είναι _____ στο **ἔχειν**.

δένδρων (στ. 713) είναι _____ στο **ὅσα**.

ἐγκρατῆ (στ. 715) είναι _____ στο **πόδα.**
Μονάδες 10